

Sygn. akt VI GC 128/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass-Kloc

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: J. C. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Budowlano - (...) C. J. w R.

przeciwko: (...) Centrum Sp. z o.o. w Ś.
o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Centrum Sp. z o.o. w Ś. na rzecz powoda J. C. kwotę 987.829,67 zł (słownie: dziewięćset osiemdziesiąt siedem tysięcy osiemset dwadzieścia dziewięć złotych sześćdziesiąt siedem groszy) z ustawowymi odsetkami od kwoty:

- 329.086,50 zł od dnia 06 lutego 2013r. do dnia zapłaty,
- 121.960,65 zł od dnia 10 lutego 2013r. do dnia zapłaty,
- 253.633,38 zł od dnia 10 lutego 2013r. do dnia zapłaty,
- 36.568,79 zł od dnia 09 maja 2013r. do dnia zapłaty,
- 140.993,41 zł od dnia 19 maja 2013r. do dnia zapłaty,
- 61.500,00 zł od dnia 11 lipca 2013r. do dnia zapłaty,
- 44.086,94 zł od dnia 04 grudnia 2013r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 46.609,00 zł (słownie: czterdzieści sześć tysięcy sześćset dziewięć złotych) tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 7.217,00 zł (słownie: siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI GC 128/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 października 2015 r.

Pozwem z dnia 2 stycznia 2015 r. powód J. C., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) J. C., wniósł o zasądzenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym od pozwanego (...) CENTRUM sp. z o.o. kwoty 987 829,67 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wyjaśnił, że wykonał na rzecz pozwanego roboty budowlane i w związku z tym wystawiał faktury. Pozwany początkowo regulował należności z tego tytułu na podstawie wystawianych faktur, ale po pewnym czasie zaprzestała w ogóle płatności co spowodowało, że powód pismem z dnia 15.04.2013r odstąpił od umowy o roboty budowlane, a pozwaną wezwał do uregulowania należności za wykonane dotychczas prace, które zostały odebrane i pozwana nie wносиła żadnych do nich zastrzeżeń.

W piśmie procesowym z dnia 19.02.2015r (k- 96-99) wyjaśniła, że łącząca strony umowa o roboty budowlane przewidywała dwa rodzaje rozliczenia; jedno było ryczałtowe którego powód nie dochodzi w niniejszym procesie, a drugie było wykonywane na podstawie obmiaru wykonanych robót zawartych w kosztorysach powykonawczych, które stanowiły podstawę wystawienia faktur.

W dniu 26 marca 2015 r. wydany został nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym zgodnie z żądaniem pozwu (k. 249).

Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty (k- 252-262) wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów postępowania. Pozwany zakwestionował podstawy żądania zgłoszonego przez powoda.

W uzasadnieniu sprzeciwu zarzucił, że faktury nie są źródłem stosunku cywilnoprawnego i nie mogą stanowić o zasadności powództwa. Przyjęcie faktury oznacza jedynie oświadczenie gotowości podjęcia czynności sprawdzenia zasadności świadczenia, nie skutkuje zaś akceptacją należności. Powód nie wskazał z tytułu wykonania jakich prac wystawił faktury. Zarzucił, że skoro powód odstąpił od umowy to nie może opierać swego roszczenia na podstawie umowy. W jego ocenie powód winien wykazać za jakiego rodzaju prace żąda zapłaty tj czy za prace dodatkowe czy podstawowe. Zaprzeczył, aby w sprawie dochodziło do prawidłowych odbiorów wykonanych przez powoda prac skoro przy nich był wyłącznie inspektor nadzoru.

Na koniec podniósł, że spór został wszczęty za wcześnie, albowiem strony miały rozstrzygać najpierw spory polubownie, a dopiero gdy one nie przyniosą rezultatu sprawa mogła trafić do sądu.

Pozwany zgłosił wnioski o przeprowadzenie dowodów z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa (k- 258) oraz zeznań świadków (k-260,261).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód wykonał na rzecz pozwanego roboty budowlane na podstawie umowy z dnia 10.11.2011r, nr (...). Zastrzegły w niej w par 2, że na przedmiot umowy składa się zakres rzeczowy objęty negocjacją tj. zakres wskazany w par 1 ust 1 umowy i wartości jego będzie wynosiła 356.700,00 zł i cena ta jest stała nie podlega zmianom; oraz w pkt II par 2, że zakres objęty par 1 ust 2 będzie rozliczany w zakresie robót podstawowych po szczegółowym obmiarze robót według podstawowych cen jednostkowych tam wskazanych. Ponadto strony w tej umowie ustaliły, że rozliczenie robót pozostałych, których będzie wymagać technologia, założenia projektowe i sztuka budowlana lub stwierdzenie zamawiającego nastąpi po szczegółowym obmiarze wykonanych robót (dowód: umowa o roboty budowlane z aneksami k- 20-24).

W dniu 27.12.2012r został sporządzony protokół odbioru wykonanych przez powoda robót na kwotę 267.550,00 zł. Z tego tytułu wystawił fakturę VAT nr (...) (dowód: protokół odbioru robót i faktura k- 25-26). Następnie w dniu 28.12.2012r został sporządzony protokół odbioru wykonanych przez powoda robót na kwotę 99.155,00 zł. Z tego tytułu wystawił fakturę VAT nr (...) (dowód: protokół odbioru robót i faktura k- 27 -29). W tym samym dniu został sporządzony protokół odbioru wykonanych przez powoda robót na kwotę 206.206,00 zł. Z tego tytułu wystawił fakturę VAT nr (...)

(dowód: protokół odbioru robót i faktura k- 30-32). Z kolei w dniu 29.03.2013r został sporządzony protokół odbioru wykonanych przez powoda robót na kwotę 29.730,72 zł. Z tego tytułu wystawił fakturę VAT nr (...) (dowód: protokół odbioru robót i faktura k- 33-35). Następnie w dniu 08.04.2013r został sporządzony protokół odbioru wykonanych przez powoda robót na kwotę 114.628,79 zł. Z tego tytułu wystawił fakturę VAT nr (...) (dowód: protokół odbioru robót i faktura k- 36-38). W dniu 31 maja 2013r został sporządzony kolejny protokół odbioru wykonanych przez powoda robót na kwotę 50.000,00 zł. Z tego tytułu wystawił fakturę VAT nr (...) (dowód: protokół odbioru robót i faktura k- 39-41). Po nich został sporządzony w dniu 24.10.2013r protokół odbioru wykonanych przez powoda robót na kwotę 1.155.261,13 zł. Z tego tytułu wystawił fakturę VAT nr (...) (dowód: protokół odbioru robót i faktura k- 42-44). Kolejnym , który został sporządzony w dniu 31.10.2013r protokół odbioru wykonanych przez powoda robót na kwotę 155.261,13 zł. Z tego tytułu wystawił fakturę VAT nr (...) (dowód: protokół odbioru robót i faktura k- 45-47).

Pismem z dnia 15.04.2013r powód poinformował pozwanego, że z uwagi na brak zapłaty za wykonane prace powód oświadcza ,że nie widzi możliwości kontynuacji prac i prosi o zapłatę faktur już wystawionych. Podobnej treści pismo wystosował do pozwanego z daty 13.05.2013r.

(Dowody: - pisma powoda k- 48-51)

Powód w dniu 29.07.2013r wystosował do pozwanego pismo ,że odstępuje od umowy z winy pozwanego i wnosi o zapłatę zaległych faktur i powołanie komisji inwentaryzacyjnej. (dowód: pismo powoda k- 52).

Powód wezwał w dniu 14.10.2014r pozwanego o uregulowanie należności wynikających z w/w noty odsetkowej (dowód: wezwanie do zapłaty k- 53 wraz z dowodem jego doręczenia k- 55).

Ponadto strony łączyła jeszcze umowa o roboty budowlane z dnia 10.10.2011r, nr (...) wraz z aneksami (k- 70 – 78) oraz z dnia 20.06.2013r nr (...) wraz z aneksami (k- 79-89).

W dniu 30.05.2012r został sporządzony protokół odbioru wykonanych przez powoda robót na kwotę 107.010,00 zł. Z tego tytułu wystawił fakturę VAT nr (...) (dowód: protokół odbioru robót i faktura k- 100-101).

Następnie w dniu 31.10.2012r został sporządzony protokół odbioru wykonanych przez powoda robót na kwotę 39.438,00 zł. Z tego tytułu wystawił fakturę VAT nr (...) (dowód: protokół odbioru robót i faktura k- 102-104).

Pozwany potwierdził salda z dnia 30.06.2014r (k- 106) i z dnia 31.12.2013r (k- 107) i z dnia 31.03.2013r (k- 108) oraz z dnia 31.12.2012r (k- 109).

Powód sporządził kosztorysy powykonawcze dotyczące: placu manewrowego

(k- 110-124) , budynku handlowo-usługowego w zakresie elewacji oraz naprawy dachu i przebudowy i rozbudowy (k- 125-153, 154 -167,168- 240),

Bezsporne między stronami jest, że strony łączyła umowy o roboty budowlane.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o wymienione powyżej dowody z dokumentów, które nie budziły wątpliwości co do ich prawdziwości i treści. Dowody te dają podstawę do ustalenia spójnego opisu stanu faktycznego.

Sąd pominął wnioski dowodowe zgłoszone przez pozwanego w sprzeciwie od nakazu zapłaty po myśli art. 130⁴ par 5 kpc , gdyż strona pozwana nie uiściła zaliczki na koszty związane z przeprowadzenie dowodów z opinii biegłego oraz dowodu z zeznań świadków.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

W związku z zarzutami pozwanego zawartymi w sprzeczności od nakazu zapłaty w ocenie Sądu powód, zgodnie z art. 6 kc, wywodząc roszczenie dotyczące zapłaty wynagrodzenia o jakim stanowił zapis par 2 pkt II ust 1 i 2 umowy z dnia 10.11.2011r udowodnił je przedstawionymi do pozwu dowodami, które pozwoliły ustalić w/w stan faktyczny sprawy.

Na dowód powyższego przedłożył w/w dowody z dokumentów, które w ocenie Sądu są wystarczającymi dowodami w tym zakresie; szczególnie, że pozwany mimo wskazania wniosków dowodowych nie podjął już żadnych czynności, aby te dowody przeprowadzić.

W tych okolicznościach, mając na uwadze zarzuty pozwanego i ich treść (k- 260) to wypada zaznaczyć, że w świetle art. 245 kpc nie można uznać, aby faktura VAT miała inną moc dowodową, niż inne dokumenty prywatne (tak wyrok SN z dnia 7.11.2007r., II CNP 129/07, Lex nr 621237). Dokumentem prywatnym jest każdy dokument, który nie jest dokumentem urzędowym. Pismo stanowiące dokument prywatny musi spełniać ogólne warunki przewidziane dla wszystkich dokumentów jako środków dowodowych. Dokument prywatny stanowi pełnoprawny środek dowodowy. Jego moc dowodowa jest jednak słabsza aniżeli moc dowodowa dokumentu urzędowego, albowiem dokumenty prywatne nie korzystają z podstawowego w tym zakresie domniemania, iż ich treść jest zgodna ze stanem rzeczywistym. Nie przeszkadza to jednak w tym, aby sąd w ramach swobodnej oceny dowodów uznał treść dokumentu prywatnego za zgodną lub nie z rzeczywistym stanem rzeczy. Dokumenty prywatne korzystają zaś z domniemania prawnego tj. domniemania, że oświadczenie zawarte w dokumencie pochodzi od osoby, która dokument podpisała.

Ponadto należy podnieść, że faktura VAT ma znaczenie nie tylko w prawie podatkowym, ale także cywilnym. Może być ona uznana, gdy zawiera stosowną klauzulę za pełniącą rolę wezwania do zapłaty w rozumieniu art. 455 kc (por. uchwała SN z dnia 19.05.1992r, III CZP 56/92, z dnia 7.07.2005r, IV CSK 28/05, niepubl. LEX nr 180911), czy też pokwitowanie (por. wyrok SN z dnia 7.10.2003r, IV CK 57/02, niepubl. i uzasadnienie uchwały SN z dnia 10.07.2008r, III CZP 62/08) Faktura stanowi również „stwierdzenie wierzytelności pismem” w rozumieniu art. 415 kc. (por. uchwała SN z dnia 6.07.2005r, III CZP 40/05, OSNC 2006 nr 5, poz. 84 i wyrok SN z dnia 2.07.2009r, sygn. akt V CSK 461/08), zaś jej treść może także w istotnym zakresie współkształtować (czy wręcz określać) treść umowy na podstawie której jest wystawiana lub dowód której stanowi. (por. wyrok SN z dnia 7.10.2003r IV CK 57/02, uzasadnienie w/w uchwały z dnia 10.07.2008) Faktura jest ponadto dokumentem księgowym, rozliczeniowym, jednym z tzw. dowodów źródłowych, stwierdzających dokonanie danej operacji gospodarczej. (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 24.10.2002r, sygn. akt 219/02).

Powyższe rozważania mają o tyle znaczenie, że pozwana nie podważyła wiarygodności innych dowodów w sprawie, które powód przedstawił na uzasadnienie żądania pozwu, a jedynie wskazywała, że fakt odebrania przez nią faktury nie powoduje, że umowa została wykonana należycie.

W związku z tym należy przejść do oceny kolejnego zarzutu pozwanej dotyczącej nienależytego wykonania umowy. Po pierwsze należy podnieść, iż z treści protokołów odbioru wykonanych prac wynika, że był podczas nich obecny przedstawiciel pozwanej spółki oraz ustanowiony przez nią inspektor nadzoru i nie były składane żadne zastrzeżenia co do jakości, zakresu wykonanych prac. Jest to istotne mając na uwadze zapis par 8 umowy oraz braku zwrotu faktur wystawianych na ich podstawie przez pozwaną lub ich kwestionowania co do zasadności przed procesem, a także podpisania sald wymienionych wyżej. Poza tym pozwana w tym zakresie nie sformułowała żadnego konkretnego zarzutu wywodzącego się z rękopisów ani też nie wskazała konkretnie jaki zakres prac za który zapłaty żąda powód nie został przez wykonany; szczególnie, że strony w umowie uregulowały postępowanie w przypadku ujawnienia się wad (par 10 w/w umowy k- 16-17).

Jeśli chodzi o kolejny zarzut pozwanej dotyczący robót dodatkowych to należy zauważyć, że powód nie domagał się zapłaty za roboty dodatkowe o których mówi par 5 gdyż już z jego treści wynika, że chodzi o roboty dodatkowe w stosunku do robót określonych w par 1 i ofercie powoda lecz zapłaty za roboty o którym stanowi par 1 ust 2 w/w umowy określonych jako roboty podstawowe i roboty pozostałe – których pojęcie strony tam określily (par 2 pkt II ust 2 w/w umowy k 14) – pismo powoda z dnia 17.02.2015r k-96.

Tym samym rozważania pozwanej co do wynagrodzenia ryczałtowego określonego w par. 2 pkt I ust.1 w/w umowy nie mają tu znaczenia , gdyż powód nie dochodzi zapłaty za ten zakres prac i wynagrodzenia tam określonego.

Kwestię wynagrodzenia jakiego domaga się powód w niniejszej sprawie strony szczegółowo wskazały w par 2pkt.II ust 1a,b,c,2,a,b,c,d,e i tylko przez pryzmat tych treści należało oceniać zasadność żądania pozwu.

Ostatnią sprawą było odstąpienie przez powoda od w/w umowy. Powód na rozprawie w dniu 26.10.2015r podał ,że odstąpił od umowy od części niewykonanej i takie odstąpienie ma skutek ex nunc.

W związku z tym należy zauważyć ,że kontrowersyjny jest pogląd w literaturze przedmiotu dotyczący podzielności świadczenia wykonawcy. Podzielność świadczenia umożliwia w szczególności odstąpienie od umowy za skutkiem ex nunc co pozwala na utrzymanie umowy co do części już wykonanej.

Orzecznictwo SN w tym zakresie ulegało zmianie i w chwili obecnej przeważające jest ,że świadczenie wykonawcy jest podzielne ponieważ z reguły można je spełnić częściami bez istotnej zmiany przedmiotu świadczenia ; przy czym wskazywał ,że o tym decydują przede wszystkim postanowienia umowy

(por. wyrok SN z dnia 19.03.2004r IV CK 172/03, wyrok SN z dnia 16.11.2005r V CK 350/05, wyrok SN z dnia 20.04.2006r, III CSK 11/06,wyrok SN z dnia 5.11.2008r ,I CSK 198/08,wyrok z dnia 4.06.2009r, III CSK 337/08, wyrok SN z dnia 12.10.2011r, II CSK 63/11, wyrok SA w Warszawie z dnia 7.11.2014r, I ACa 648/14 wraz z uzasadnieniami). Zdaniem Sądu mając na uwadze przedmiot umowy można w niniejszej sprawie przyjąć ,że było to świadczenie podzielne.

Następną istotną sprawą jest zgodnie z w/w umową powód nie miał tam zagwarantowanego umownego prawa odstąpienia od w/w umowy o roboty budowlane (par 11 umowy k- 17).

W tej sytuacji należało przyjąć mając na uwadze w/w okoliczności , które spowodowały odstąpienie przez powoda od umowy ,że był on uprawniony na podstawie art. 494 kc do odstąpienia od umowy ze skutkiem ex nunc co powodowało ,że mógł żądać zapłaty wynagrodzenia na zasadach określonych

w/w umowie o roboty budowlane według zasad tam ustanowionych.

Z tych też względów należało orzec jak w sentencji postanowienia po myśli przywołanych przepisów oraz art. 647 kc; orzeczenie o odsetkach znajduje uzasadnienie w treści art. 481 kc.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i § 2 oraz § 6 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2002, Nr 163, poz. 1349). Na zasądzoną kwotę składa się wpis w kwocie 39.392,00 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7.217,00 zł (pkt II).